

Veggedyr

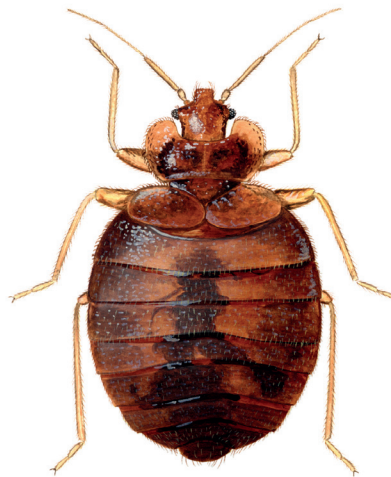
Informasjon og råd til overnattingssteder

Beredskap for håndtering av veggedyr

Veggedyr er et blodsugende insekt, som nå øker i antall over hele verden. Midlertidige overnattingssteder, som for eksempel hoteller, turisthytter, campinghytter, rorbuer og herberger, er særlig utsatt for å få veggedyr fordi dyrene gjerne blir med i gjesters bagasje fra sted til sted. Folkehelseinstituttet anbefaler overnattingssteder å ha en beredskapsplan for håndtering av veggedyr, som alle de ansatte kjenner til.

Hva er veggedyr?

Veggedyr er et insekt med flat, oval og brunrød kropp. Voksne dyr er ca. 5 mm lange, mens nyfødte er 1,3 mm. Om dagen gjemmer de seg i sprekker i senger, møbler, gulv, vegger o.l. Her etterlater de spor som mørke ekskrementflekker, tomme larvehuder, døde dyr og egg. Om natten kommer de frem fra gjemmestedene sine og suger blod av mennesker. Veggedyr kan overleve over ett år uten mat (blod).

Voksne veggedyr er ca. 5 mm lange som voksne. De er flate og svulmer opp når de suger blod.

TEGNING: HALLVARD ELVEN

Veggedyrs utvikling fra egg til voksent individ.

TEGNING: PREBEN OTTESEN

Hvordan oppleves veggedyrstikk?

Veggedyr stikker på bar hud, ikke gjennom klær. Ofte får man en rad med stikk ved siden av hverandre. Selve stikket er smertefritt, men reaksjonen i etterkant varierer fra person til person. Noen merker lite eller ingenting, mens andre vil etter noen dager eller uker få større utslett som klør intenst. Veggedyr overfører ikke sykdommer via stikk.

Stikk av veggedyr gir ofte hevelser i huden som klør intenst.

FOTO: THERESE VISTED

Når dyrene suger blod, sveller de opp og får en rødlig farge.

FOTO: HÅVARD ØYREHAGEN

Hvordan får overnattingssteder veggedyr?

I de fleste tilfeller kommer veggedyr til et overnattingssted via overnattingsgjester. Dyrene kryper gjerne inn i koffert, sekk, tepper og klær, og følger med fra ett overnattingssted til det neste. Jo flere nye gjester et overnattingssted har, desto større er sjansen for å få veggedyr.

Hvordan kan man finne ut om et rom har veggedyr?

Leting etter veggedyr bør inkluderes i de ansattes arbeidsrutiner. Et godt tiltak er å lære opp rengjøringspersonalet til å se etter dyr og ekskrementflekker på sengetøy og undersiden av madrasser hver gang de rengjør rommene. Ledige rom bør inspiseres mer grundig ved jevne mellomrom. Klarer man tidlig å oppdage at det er veggedyr i et rom, vil bekjempelsen bli mye enklere enn om insektene får tid til å formere seg og spre seg til mange rom.

Hva bør et overnattingssted gjøre dersom en gjest klager på veggedyr?

- Tilby umiddelbart gjesten et nytt rom.
- Be gjesten gå gjennom bagasje og klær grundig slik at eventuelle veggedyr ikke følger med til neste rom. Man kan også tilby gjesten å gå gjennom bagasjen.
- Tilby å vaske gjestens klær for å uskadeliggjøre eventuelle veggedyr. Merk at tøyet må vaskes på høy temperatur, minimum 60 °C.
- Tilby å kuldebehandle gjestens bagasje. Alt må være nedkjølt tvers igjennom til minst -18 °C i minimum 24 timer.
- Hvis verken vasking eller kuldebehandling er mulig eller ønskelig, tilby gjesten solide plastsekker til å pakke gjenstandene sine i, før kulde-/varmebehandling senere gjennomføres for overnattingsstedets regning.
- Gi gjesten informasjon om veggedyr, bruk gjerne Folkehelseinstituttets faktaark (se www.fhi.no/skadedyr).

Hvordan bli kvitt veggedyr?

Nasjonalt folkehelseinstitutt anbefaler overnattingssteder å leie inn et profesjonelt skadedyrfirma for bekjempelse av veggedyr. På Folkehelseinstituttets nettsider finnes generelle anbefalinger rundt kjøp av slike tjenester (www.fhi.no/skadedyr).

Bekjempelse av veggedyr gjennomføres mest effektivt ved å kombinere flere metoder. Stadig nye metoder prøves ut, og det som nevnes nedenfor er ikke samtlige alternativer.

Samarbeid med skadedyrfirmaet for å forsikre at flest mulig av følgende steg gjennomføres når veggdyr er påvist:

- Start med en grundig inspeksjon av det infiserte rommet og naborommene. Husk også å inspisere rom som gjester eventuelt ble flyttet til.
- Støvsug madrass, sengebunn, tepper, møbler og andre steder for å fjerne så mange veggedyr som mulig før videre behandling. Destruer støvsugerposen og kulde- eller varmebehandle støvsugeren før denne benyttes i veggedyrfrie rom.
- Maskinvask alt vaskbart inventar på høyest mulig temperatur, minimum 60 °C.
- Angrepne madrasser og andre gjenstander kan kulde- eller varmebehandles. Et alternativ er å kassere disse. Kasserte møbler bør ødelegges slik at de ikke kan gjenbrukes.
- Gjenstander som skal fraktes til behandling, lagring eller kassering må pakkes i solid, tett emballasje for å forhindre spredning av veggedyr. Husk at sengetøy ikke må legges løst i gangen.
- For å minimere mulige gjemmesteder for veggedyr, bør unødige gjenstander fjernes fra rommet og sprekker tettes.
- Insektmidler skal ikke anvendes som eneste bekjempelsesmetode, men kun i kombinasjon med punktene nevnt ovenfor (se også under).
- Vent til skadedyrfirmaet bekrefter at et rom er renset for veggedyr, før det tas i bruk.
- Reinspiser selv meget grundig tidligere angrepne rom ukentlig i tre måneder for å forsikre dere om at veggedyrene er borte.

Dersom man finner slike ekskrementflekker på en sengeramme under en inspeksjon, er dette en indikasjon på at veggedyr er tilstede.

FOTO: HÅVARD ØYREHAGEN

Er insektmidler nødvendig for å bli kvitt veggedyr?

Tidligere var bruk av insektmidler den hyppigst brukte fremgangsmåten for bekjempelse av veggedyr. Veggedyr har imidlertid utviklet motstandsdyktighet mot mange insektmidler. I tillegg utgjør midlene en helserisiko for ansatte og gjester.

Inkluderer bekjempelsen bruk av insektmidler, få skadedyrbekjemperen til å:

1. Framskaffe sikkerhetsdatablad (HMS-datablad) som inneholder informasjon om farlige egenskaper ved insektmidlet og anbefalte vernetiltak. Les dette grundig.
2. Gi beskjed om:
 - a. Hvordan rommet skal forberedes før behandling med insektmidler.
 - b. Hvordan rommet skal sjekkes etter behandling.
 - c. Når det er trygt å ta i bruk rommet igjen.

Madrasser og møbler bør ikke behandles med insektmidler fordi disse da kan komme i tett kontakt med kroppen. Anser man likevel dette som nødvendig, må det kun sprøytes med små mengder. NB! Oversiden av madrasser og sitteflaten på møbler må ikke behandles.

For ytterligere informasjon

Ytterligere informasjon om veggedyr, andre skadedyr, skadedyrbekjempelse, tips ved anskaffelse av profesjonell skadedyrbekjemper med mer finnes på Folkehelseinstituttets nettsider: **www.fhi.no/skadedyr**

Man kan også få hjelp ved å ringe Skadedyrtelefonen på hverdager mellom 13.00-14.00, telefonnummer 21 07 77 00